בב א מיי׳ פ״א מהל׳ ביאת

קעו: כג ב ג ד מיי שם הלכה ז: כד ה מיי שם הלכה יב

ופ"ו מהלכות כלי המקדש

אסור לשתות יין חוך לסעודתו אבל בסעודתו מותר דיין

טעמא אין הכהנים מותרין להסתפר

אלא דווקא בחמישי בשבת כדי שלא

יכנסו למשמר כשהן מנוולין פי׳ ולא

ימתינו עד יום אחד מימי השבוע

הבא ויסתפרו קודם שיכנסו

למשמרת דאם לא יסתפרו קודם

יהיו אסורין כל השבוע הבא עד

יום החמישי ומתוך זה שאסרו לספר

כל השבוע הבא יסתפרו קודם

שיכנסו למשמרתם ולה יהיו מנוולים:

בהן גדול מסתפר מע"ש לערב

לשלשים יום. פירוש שאינו יכול

להשהות יותר והאי דקאמר בסמוך

השתא דכתיב פרע לא ישלחו פרע

ליהוי פי׳ פרע ליהוי עד שלשים

יום אם ירצה:

לא לירבו בלל. פירוש ואפילו עד

ל' יום וקשה דאם כן ג"ש דפרע למה לי ⁽¹⁾ וי"ל דשמא ר"ל לא

לירבו עד ל' יום אלא יגלח בכ"ט:

:משלשים יום

שלוחי לא משלחו.

שבת וכהן הדיום אחד

ובחבוישי מותרין מפני כבוד השבת מאי מעמא. פי׳ מסי

שבתוך הסעודה אינו משכר:

מסורת הש"ם

ידעינו מנא איתפרים דאומר ברכות

ופסוקי מלכיות זכרונות ושופרות בשעת מלחמה: לעקה לחליהו. על מי שענה את אליהו חותם שומע לעקה ובשמואל שומע תפלה דכתיב ביה תפלה (שמואל א ז) קבלו את כל ישראל המנפתה ואתפלל בעדכם: לעקה. דכתיב (שם טו) ויחר לשמואל ויזעק אל ה' כל הלילה ואיכא למימר במלפה הוה ההיא לעקה דבתר פרשת קבצו כל ישראל המנפתה כתיב בפרשת 0 נחמתי כי המלכתי את שאול וגו' כך שמעתי: גבי אליהו. במעשה דהר הכרמל כתיב תפלה דכתיב ענני ה' ענני דמשמע לשון בקשה ותפלה ולא לשון לעקה ומשני ענני ה׳ ענני לשון לעקה הוא כך שמעתי: יונה בתר דוד ושלמה. דהוה בימי אמציהו בסדר עולם: דבעי למחתם. בסוף כל ברכות ברוך מרחם על הארץ ולהכי בעי באותה חתימה דוד ושלמה שהן התפללו על ארץ ישראל (א) כך שמעתי. אי נמי משום דאינהו תקון בית המקדש דהוא עיקר הארץ כך שמעתי: ברוך משפיל הרמים. היו אומרים במקום ברוך מרחם שהכניעם במטר ששבו בתשובה: מכאן אמרו. מדקתני הכא דאפילו אנשי משמר שלא היו עובדין באותו היום כלל אפילו הכי אסורין לשתות יין: כהן. בזמן המכיר משמרתו. היודע כזה: מאיזו משמרת הוא מיהויריב או מידעיה או אחת מכ"ד משמרות שיודע שמות אבותיו ואבות אבותיו עד יהויריב ויודע איזה יום ואיזה שבת היו עובדים: קבועין. שיודע ודאי שבית אב שלו עובד במקדש לפי שהרבה היו מבתי אבות הכהנים שלא הוקבעו. שוב אמר לי רבי קבועין שלא נתחלל בית אב שלו להיות מגואל מן הכהונה ויודע שראוי בית אב שלו לעבוד: אסור לשחות יין כל חומו היום. [א] ותו לח שמח יבנה בית המקדש ותכבד העבודה ויהיה זה לריך לעבוד: מכיר משמרתו. שיודע חיזה שבת בשנה עובדין: ואינו יודע מאיזה בית אב. דעלשיו אינו מכיר באיזה

מוסף רש"י הובא בעמוד הקודם

רבינו גרשום

משום דבעי למיחתם במרחם על הארץ. ועיקר א"י בימי רי ואון די כי אנשי משמר דוד ושלמה. אנשי משמר מתענין ולא משלימין. מתענין הואיל ואיז עצמז עוסקיז דמשמר שלהן עוסקין בקרבן היום יו"ט הוא להם, לפיכך אין משלימין. אנשי בית אב. שמקריבין קרבן היום, לא היו מתעניו כלל. הואיל ועוסקין תקפה הגזירה. אנשי משמר מותרין לשתות יין בלילות. הואיל ואין עוסקין בקרבן היום. אנשי בית אב. שעובדין . היום. לא ביום ולא בלילה.

הואל דבלילות מקריבין נמי אברים ופדרים שלא נתעכלו מבערב. כל כהן שמכיר משמרתו. ויודע מאיזה משמרה הוא, ומשמרת בית אב שלו. שיודע באיזה בית אב הוא, ויודע שבתי אבותיו קבועין. שיודעין באיזה יום עובדין בית אב שלו. אסור לשתות יין כל אותו היום. אע"פ שאינו בירושלים, אלא הואיל ויודע שהיום עובדין בית אב שלו ואסורין שלו. אסור לשתות יין כל אותו היום. אצ"פ שאינו בירושיים, אלא הואיל ויודע שהיום עובדין בית אב שלו אסורין בין, הוא נמי אסור. מכיר משמרתו. שיודע מאיזה משמרה הוא, ואינו מכיר משמרת בית אב שלו אטרין בין. בין אם בא הוא ויונע שבתי אבותיו קבועין. שיודע שמשמרה שלו קבועין ועובדין בשבת [זו], אבל אינו יודע באיזה יום עובד בית אב שלו, אסור לשתות יין כל השבת, דשמא היום עובד בית אב שלו. ויודע שבתי אבותיו קבועין. שיודע שבית אב שלו עובדין יום אחד בשנה, שהרי כהנים הן 6) ובית המקדש קיים. רבי אומר אומר אני. אם היה כהן בזמן [ש]ביהמ"ק קיים שאין מכיר משמרתו ומשמרת בית אב שלו, היה אסור לשתות יין לעולם. אבל מה אעשה שתקנתו הלקלתו. כלומר, חרבן ביהמ"ק שהיא קלקלתם, תקנתם לשתות יין. כרבי. דאמר שתקנתו קלקלתו, אבל חכמים אומרים אין מותרין לעולם. כדי שלא יכנסו למשמרתם כשהן מנוולין. שכשיודעין שאין יכולין לספר ולכבס במשמרתן, מספר ומכבסין קודם שיכנסו למשמרתם (כשהן מנוולין). הואיל ומשמרות מתחדשות. שיראו אותו ביפיותו. ראשם לא יגלחו פרע לא ישלחו. ראשם לא יגלחו משמע לא יגלחו כל שעריהם לגמרי, ופרע לא ישלחו. האשם לא יגלחו משמע לא יגלחו ודילמא הכי אמרה רחמנא ופרע לא ישלחו דלא לירבו כלל. אלא מסתפרין בכל יום. פרע (להביא) [ליהוין. שיגדילו שערם כל שהוא, דהיינו לל' יום, שלוחי לא ישלחו יותר מדאי. אי הכי. הואיל וילפת פרע פרע מנזיר, אפילו האידנא נמי. יהו אסורין בפרוע ראש נמי, שהרי נוירות נוהג בזמן הזה. דומיא דיין. דהא איתקש פרוע ראש ליין, דכתיב ויין לא ישתו כל כהן וגוי. בזמן ביאה. למקדש אסור, דכתיב יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד.

יום בשבת עובדין ויודע שבתי אבותיו

אלא בראש השנה. כדאמרינן בר"ה (דף טו.) אמרו לפני מלכיום ויוןדע שבתי אבותיו קבועין לשם אסור לשתות יין ובו'.פירוש וזכרונות וכו': וביובל. ביום הכפורים של יובל כדתנן התם (דף כו:) שוה היובל לר"ה לתקיעה ולברכות כו": ובשעת מלחמה. דכתיב ובמדבר י) וכי תבאו מלחמה בארלכם על הלר הלורר אתכם וגו'. ולא

> אלא בראש השנה וביובלות ובשעת מלחמה: על הראשונה הוא אומר מי שענה את אברהם כו': תנא יש מחליפין צעקה לאליהו ותפלה לשמואל בשלמא גבי שמואל כתיב ביה תפלה וכתיב ביה צעקה אלא גבי אליהו תפלה כתיב צעקה לא כתיב ענני ה' ענני לשון צעקה היא: על הששית בענני ה' הוא אומר מי שענה את יונה כו' על השביעית הוא אומר מי שענה את דוד כו': מכדי יונה בתר דוד ושלמה הוה מאי מעמא מקדים ליה ברישא משום דבעי למיחתם מרחם על הארץ תנא משום סומכום אמרו ברוך משפיל הרמים: שלש תעניות הראשונות אנשי משמר מתענין ולא משלימין כו': תנו רבנן א מפני מה אמרו אנשי משמר מותרין לשתות יין בלילות אבל לא בימים שמא תכבד העבודה על אנשי בית אב ויבואו ויסייעו להם מפני מה אמרו אנשי בית אב לא ביום ולא בלילה מפני שהן עסוקין תמיד בעבודה מכאן אמרו כל כהן שמכיר משמרתו

ומשמרת בית אב שלו ויודע שבתי אבותיו קבועין שם אסור לשתות יין כל אותו היום י במכיר משמרתו ואין מכיר משמרת בית אב שלו ויודע שבתי אבותיו קבועין שם אסור לשתות יין כל אותה שבת אינו מכיר משמרתו ומשמרת בית אב שלו ויודע שבתי אבותיו קבועין שם אסור לשתות יין כל השנה 6 רבי אומר אומר אני אסור לשתות יין לעולם דאבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו אמר אביי כמאן שתו האידנא כהני חמרא כרבי: אנשי משמר ואנשי מעמד אסורים לספר ולכבס ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת: מאי מעמא י אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן הכדי שלא יכנסו למשמרתם כשהן מנוולין ת"ר מי מלך מסתפר בכל יום י כהן גדול מערב שבת לערב שבת - כהן הדיום אחת לשלשים יום מלך מסתפר בכל יום מ"ם אמר רבי אבא בר ובדא אמר קרא 2 מלך ביפיו תחזינה עיניך כהן גדול מע"ש לערב שבת מ"ם אמר רב שמואל בר יצחק הואיל ומשמרות מתחדשות כהן הדיום אחת לשלשים יום מגלן אתיא פרע פרע מנזיר כתיב הכא 3 וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו וכתיב התם י קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו מה להלן שלשים אף כאן שלשים ונויר גופיה מגלן אמר רב מתנה ים סתם נזירות שלשים יום מגלן אמר קרא יהיה בגימטריא תלתין הוי א"ל רב פפא לאביי ודילמא ה"ק רחמנא לא לירבו כלל אמר ליה אי הוה כתב לא ישלחו פרע כדקאמרת השתא דכתיב ופרע לא ישלחו פרע ליהוי שלוחי הוא דלא לישלחו אי הכי אפילו האידנא נמי ' דומיא דשתויי יין מה שתויי יין בזמן ביאה הוא דאסור שלא בזמן ביאה שרי אף הכא נמי והתניא יי רבי אומר אומר אני כהנים אסורין לשתות יין לעולם אבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו ואמר אביי כמאן שתו האידנא כהני חמרא

קבועין אסור כל אותה שבת מספיקא. בכולהו גרסינן ויודע שבתי אבותיו קבועין הן דאם אינו יודע שבתי אבותיו קבועין לעכוד מותר הוא לשתות יין כל השנה ולא חיישינן שמא יבנה ושמא בית אב שלו יעבדו היום: רבי אומר אומר אני כהן אסור כו'. כלומר אי חיישינן לשמא יבנה יהא אסור לעולם אפי׳ המכיר משמרתו ומשמרת בית אבותיו דחיישינן שמא ישתנה סדר משמרות ושמא יעבדו כולם לחנוכת הבית בבת אחת ונמלא זה לריך לעבוד אבל מה אעשה (כ) שתקנתו קלקלתו דהוי כמה שנים שלא חזרה בירה וקלקלה זו תקנתו לשתות יין בהדיא ולשמא יבנה לא חיישיטן: **כשהן מנוולין**. שלא יהו סומכין על יום אחד מימי שבת ואין מסתפרין בשבת שעברה: מסתפר בכל יום. מצוה: מערב שבת לערב שבת. ולא ישהה מלגלח יותר: ומשמרות מסחדשות. בכל שבת ושבת ומשמרה שלא ראתהו עד עכשיו ובאה לראותו הדבר נאה שתראהו ביופיו: לא לירבו כלל. [=] אלא יסתפרו בכל יום דהכי משמע ופרע דהיינו שלשים לא ישלחו אלא יגלחו: שלוחי לא משלחי. הכי משמע פרע שגדלו אינן רשאין לגדל עוד: אי הכי. כיון דמקרא מפקח לה האידנא נמי לא לישלחו. ומשני כיין דומיא דיין דכחיב בסמוך להאי ופרע לא ישלחו ויין לא ישחו כל כהן: מה יין בומן ביאה הוא דאסור. דכתיב (יחוקאל מד) בבואם אל החלר וגו' בומן שבית המקדש קיים שבאין שם לעבוד: שלא בומן ביחה. כגון האידנא שהבית חרב ולא זמן ביאה היא: והחניא רבי אומר אומר אני כו' ואמר אביי כו' מכלל דרבון אחרי. דחיישינן לשמא יבנה. ומצי נמי מייתי רישא דברייתא מפני מה אמרו אנשי משמר כו' ואייתי סיפא בלשון קצרה ודייק מינה מכלל דרבנן אסרי:

ביום שני כמוהו. כגון שהיא משמרת יהויריב, בתחלת ניסן בית אב פלוני באחד בשבת, בית אב פלוני בשני בשבת, . כולן, ולפיכך אמרו [המכיר] משמרתו באיזה חדש ובאיזה שבוע זמנו, ובית אב שלו באיזה היום מן השבוע זמנו, והוא מן הקבועים לעולם, אסור לשתות יין בו ביום, מאי טעמא אמרינן שמא יבנה הבית ויהיה שתוי ואינו יכול לשמש בו ביום. ומי שאינו מכיר בית אב שלו, אבל מכיר באיזה שבוע זמן משמרתו, אסור לשתות יין כל אותו שבוע. ומי שאינו מכיר לא זה ולא זה, אבל יודע שבתי אבותיו קבועין בעבודה, אסור לשתות יין לעולם, דבכל יום חיישינן שמא יומו הוא. ר׳ אומר [אומר] אני כגרן זה אסור לשתות יין לעולם. 3) איסור דרבנן, וכדאמרין (אצל) [אבל] תקנתו קלקלתו, זה השמועה כולה בסנהדרין בסוף פרק כהן גדול. פי', כיון שנתקלקלה (ידיעתו) בבית אב שלו הותר, שאפילו אם יבנה הבית אינו משמש עד שישב בית דין של כהונה ויקבעוהו באיזה יום ישמש, לפיכך עכשיו מותר, וכן כל כהן שאינו בר עבודה ביום ידוע מותר. ועל זה אמר אביי, כמאן שתו האידנא כהני חמרא כרבי, מכלל דרבנן סברי כשמעתייהו, ואביי דהוה כהן מבני עלי לא הוה שתי חמרא, דהא אמר רבא לדביתהו דאביי ידענא ביה בנחמני דלא הוה שתי חמרא, ונהגו הכהנים לשתות יין יכנסו למשמרתם מנוולין, כיון שיודעין שאסורין (אף) [אז] מקדימים ומתקנים את עצמן, ובחמישי [מותרין] לכבס ולספר יבטה ימטרים במהרון, בין היו רן שאחרין (או) נוקר כבי הנוקר ביו הנוקר ביותר במהרון. בהוט (נמותר) מפני כבוד השבת, תנו רבנן מלך מסתפר בכל יום כתן גדול מערב שבת לערב שכת, הואיל ומשמרות מתחישין בהם [כו הדיוט אחד לשלשים יום. שנאמר וראשם לא יגלחו, יכול לא יגלחו לעולם אלא יגדלו שערם, ת"ל ופרע לא ישלחו, י יתנו שילוח לשער, כלומר לא יאריכו שער להיות משלח לפניהם ולאחריהם, כסום יכסמו את ראשיהם, אין להם לגדל אלא כשיעור כסוי הראש, והוא שלשים יום כנזירות דכתיב ביה יהיה, יהיה בגימטריא ל', וגמרי הכהן פרע פרע מנזיו

הלכה יא: בה ו מיי׳ פ״ב מהלכות מלכים הלכה ה: בר ז מיי׳ פ״ה מהלכות כלי המקדש הל' ו: בז ח מיי' פ"א מהלכות ביאת מקדש הלכה יא סמג נשין קעב: בח ט מיי׳ פ״ג מהל׳ מירות הלכה א ופ"א מהלכום

ביאת מקדש הלכה יא סמג (עשין רב) [לאוין רמג]: בנו י מיי' פ"א מהלכו ביאת מקדש הלי י:

רבינו חננאל

על <mark>הראשונה</mark> הוא אומר מי שענה את אברהם אבינו בהר המוריה כו'. בשניה מי ים סוף כו׳. על השלישית מי שענה את יהושע בגלגל נר שענה את יהושע בגלגל [כר']. ברביעית מי שענה את שמואל במצפה [כר']. בחמישית מי שענה אליהו בהר הכרמל כו׳. על הששית מי שענה את יונה במעי הדגה וכו׳ו על יש מחליפיז צעקה לאליהו. ברוך שומע צעקה, ובברכה רביעית שהיא מי שענה את שמואל חותמים ברו י שומע תפלה. ואסיקנא ענני ה׳ ענני דכתיב ביה באליהו ה ענבי רכונים ביה באליה לשון צעקה הוא. ואמאי חתים לדוד ושלמה בנו בסוף, והלא אינהו קדימי ליונה, משום דבעי למחתם ברוך מרחם על הארץ. תנא סומכוס אומר בשביעית הוא אומר ברוך משפיל רמים. מתני'. שלש תעניות הראשונות אנשי משמר כו'. הכהנים היו חלוקין .. כ״ד חלקים, משמש שבוע ומתחלף. יוצא זה ונכנס אחר. ואותו החלק המשמש שבוע נקרא משמר. וכל המשמר . היו חולקיז שבע חלקים, כל . . אחד משמש יומו ויצא, ונכנכ אחר משמש למחר, ונקרא חלק שהוא אחד משבעה מפורש בתוספתא, משמר שיש בו ד' בתי אבות או משמר שיש בו ד' בתי אבות, ג' מהן מקריבין כל אחד שני ימים, והרביעי מקריב יום אחד, ומשמר שיש בו ח' בתי אבות כו'. משמר אחד (משמר) [משמש] יומו, ווכזן כל אחד ואחד. ועל סדר שנו בחיצונה אנשי משמר מותרין לשתות יין בלילות אבל לא בימים, שמא הרבה, ותכבד העבודה על אנשי (כתי דיז) בית אב. ויסייעו אותם, ריטייעו אוזנם, אבי אנשי בית אב אסורין לשתות יין, בין ביום ובין בלילה, מפני שהן תדירין בעבודה. ויש באלו כ״ד משמרות שהפילו גורלות. מי שעלה גורלו ביום ראשון, ^{ל)} נקבע במשמרתו להיות הוא משמש ביום

ראשוז לעולם. ומי שנקבע

א) נראה דל"ל ונקבע במשמרתו להיות כן הוא משמש וכו'. ב) נראה דל"ל וכדאמרו רבנן אבל תקנתו כו'.

ל) והיו עובדיו עבודה בזמן שבהמ"ה היה היים כל"ל.

רין כב:, ב) [מו"ק סנהדרין כב: [כל הסוגיה עד סופו וע"ם כמה הסוגית עד סופו וע״ש כמה וכמה שינויסן, ד) נזיר ה. וכמה שינויסן, ד) נזיר ה. לע. סנהדרין שם ע״ש מו״ק יע:, ד) סנהדרין שם, ו) [ל״ל ויועק שמואל אל ה׳ בעד ישראלו.

תורה אור השלם געַנַני יְיָ עֲנַנִי וְיַדְעוּ הְעְם הַּיֶּה בִּי אַתְּה יְיְ הְאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסְבֹּתְ אֶת לְבָּם אֲחֹרַנִית: מלכים א יח לז

וְאֵדְנִיוֹ וְזִיכְּבּוּ, יֶבּיּ, יְבְּבּ אֲחֹרַנִּיִת: מלכים א יח לז 2. מֶלֶךְ בְּיִפְיוֹ תֶחֲזֶינָה עֵינֶיךְ ּתִרְאֶינָה אֶרֶץ מַרְחַקִּים: ישעיהו לג יז

3. וְרֹאשָׁם לֹא יְגַלֵּחוּ וּפֶּרַע לא ישלחו כַּסוֹם יִכְסִמוּ אֵת ית יְשַׁלֵּווּ בְּטוֹם יְבְּיְבְּנוּ מֶּתְ רָאשַׁיהָם: יחזקאל מד כ 4. בָּל יְמֵי נָדֶר נִוְרוֹ תַּעַר לֹא יַצְבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיְּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיִיְ מְלֹאת הִיְּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיִיְ קְרֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר במדבר ו ה ראשו:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה דכעי למחמס כר על א"י (כך שמעתי) תא"מ ונ"ב נ"ל דזה טעות: (ב) ד"ה רבי אומר כר אבל מה אעשה שתהנתז תקנתז: (ג) תום' ד"ה לח יל. נייב לפי זה לא גרס מלת כלל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

ו בשבון ג [א] רש"י ד"ה אסור לשמות יין וכו' ומו לא שמא וכו'. נ"ב פי' מו לא אסור עבודה דכולי האי לא גזרינו לפורים לפופי יסוף כמו גורים כמ"ש רש"י בד"ה ואינו יודע וכו' ולא חיישיט וכו' עכ"ל ולפיכך אסור רק אותו יום לחוד ולק״מ קושית מהרש״א ודו״ק. שוב ראימי כן בש״י: [ב] שם ד״ה לא לירבו כלל אלא יסתפרו בכל יום. נ"ב ל"ע דלפ"ז מה יענה לחושי׳ התוס׳ ד״ה לא לירבו ביותר יפלא דסוף לשון רש"י הוא כמעט כתירוץ התוספות ונמלאו דברי רש"י סותרים מוך כדי דיכור: